

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/1998 vp

Hallituksen esitys kokoomislainsiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä lokakuuta 1998 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kokoomislainsiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 145/1998 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 29/1998 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri, oikeusministeriö
- lainsäädäntösihteeri Camilla Busck-Nielsen, ulkoasiainministeriö

- poliisijohtaja Jorma Toivanen, poliisiylitarkastaja Jorma Vuorio ja lainsäädäntöneuvos Jouni Laiho, sisäasiainministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Tuula Lybeck, opetusministeriö
- johtaja Pentti Mäkinen, Keskuskauppamari
- johtava lakimies Alf Henriksson, Suomen Kuntaliitto
- pääsihteeri Esko Joutsamo, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry
- puheenjohtaja, professori Pekka Koskinen, Suomen Rauhanpuolustajat ry
- pääsihteeri Väinö A. Hyvönen, Suomen Vapaan Kristillisyyden Neuvosto
- professori Mikael Hidén
- professori (emeritus) Antero Jyränki
- professori Martti Majanen
- professori Olli Mäenpää
- professori Teuvo Pohjolainen
- professori Ilkka Saraviita
- professori Martin Scheinin
- professori Kaarlo Tuori..

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erilaisia yleisölle avoimia tilaisuuksia koskeva kokoomislaki, jolla turvattaisiin hallitusmuodossa säädetyn kokoomisvapauden käyttämistä sekä ohjattaisiin tilaisuuksien järjestämistä järjestysluonteisilla säännöksillä. Yleisiä kokouksia ja yleisötilaisuuksia (nykyisin: julkisia huvi-

tilaisuuksia) koskeva sääntely yhdenmukaistetaan siten, ettei tilaisuuden tarkoitus vaikuta aiheettomasti sen järjestämisen ehtoihin.

Yleisillä kokouksilla tarkoitetaan mielenosoituksia ja muita kokoomisvapauden käyttämiseksi järjestettyjä avoimia tilaisuuksia. Ulko-maalaisien, vajaanvaltaisten ja erilaisten yhteisö-

jen järjestämisoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi. Ulkona yleisellä paikalla pidettävästä kokouksesta tulee ilmoittaa ennalta poliisille. Kokouksen saa järjestää kokoustarkoitukseen soveltuvalla yleisellä paikalla ilman omistajan tai haltijan nimenomaista lupaa. Lakiin sisältyvät tyhjentävät perusteet, joiden nojalla poliisi voi osoittaa ulkona yleisellä paikalla järjestettävän kokouksen siirrettäväksi toiseen paikkaan. Tavonomaisten kokousvälineiden käyttöoikeus turvataan.

Yleisötilaisuudella tarkoitetaan yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita näihin rinnastettavia tilaisuuksia. Huvitilaisuuksien luvanvaraisuudesta ehdotetaan luovuttavaksi, ja yleisötilaisuudet ovat joko ilmoituksenvaraisia tai vapaasti järjestettäviä. Jälkimmäiset ovat tilaisuuksia, jotka eivät edellytä toimenpiteitä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai sivullisille ja ympäristölle aiheutuvan haitan estämiseksi taikka erityisiä liikennejärjestelyjä. Poliisi voi kuitenkin antaa tarpeellisia ohjeita ja määräyksiä tilaisuuden järjestäjälle ilmoituksen yhteydessä ja poikkeuksellisesti kieltää tilaisuuden järjestämisen ennalta.

Säännöksiä järjestyksenpidosta täsmennetään erityisesti poliisin toimivaltuuksien osalta. Esitys liittyy järjestyksenvalvoja koskevaan eri esitykseen (HE 148/1998 vp).

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta. Lakien on määrä tulla voimaan samanaikaisesti järjestyksenvalvoja koskevan uudistuksen kanssa.

Esityksen säätämisperusteluissa todetaan, että lakiehdotuksissa on otettu huomioon hallitusmuodon perusoikeussäännösten asettamat vaatimukset kokoontumisvapauden sääntelylle. Kokoontumislakiehdotus on yhdenmukainen hallitusmuodon 10 a §:n 1 momentin kanssa, eikä lain säätämiseksi tavallisessa lainsäätämisperusteluissa ole siksi estettä. Lakiehdotuksen todetaan vastaavan myös hallitusmuodon 10 a §:n 3 momenttiin sisältyvää sääntelyvarausta, jonka mukaan tarkempia säännöksiä kokoontumisvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Kokoontumisvapauden ydinsisältöön kuuluvista yleisistä kokouksista säädetään ehdotuksen mukaan tyhjentävästi lailla. Säädösvaltaa delegoidaan lakia alemmalle tasolle ainoastaan yleisötilaisuuksien osalta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä selostettavin ja perusteltavin muutoksin.

1. lakiehdotus

1 §. Lain tarkoitus. Lain tarkoituksena on säännöksen mukaan muun muassa turvata hallitusmuodossa säädetyn kokoontumisvapauden käyttämistä. Hallitusmuodon 10 a §:n 1 momentin mukaan "jokaisella on oikeus lupaa hankkimatta

järjestää kokouksia ja mielenosoituksia sekä osallistua niihin". Lain 2 §:n 2 momentin yleisen kokouksen määritelmän taustalla näyttää olevan ajatus, että kokoontumisvapaus koskee vain tietyssä tarkoituksessa järjestettäviä kokouksia ja että kokoontumisvapauden käyttämisessä on kysymys tietojen tai mielipiteiden muodostamisesta, levittämisestä tai ilmaisemisesta. On myös huomattava, että kokoontumisvapautta voidaan käyttää lisäksi esimerkiksi taiteellisen tai muun itseilmaisun tarkoitukseen. Lakitekstin käsitteellistä yksiselitteisyyttä olennaisempaa on kuitenkin se, että kokoontumisvapauden nauttima perustuslainsuoja turvataan myös niissä "sekamuotoisissa" yleisötilaisuuksissa, joissa kokoontumisvapauden näkökulma ei ole päätarkoituksena. Perustuslain hengen mukaista on,

että myöskään "puhtaiden" yleisötilaisuuksien järjestämiselle ei aseteta perusteettomia tai mielivaltaisia rajoituksia tai ehtoja.

2 §. *Soveltamisala.* Pykälän 4 momentin mukaan lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät uskonnollisten yhdyskuntien perinteiset, julkista uskonnon harjoittamista varten järjestämät tilaisuudet. Ehdotetun rajanvedon tarkoituksena on, että lain soveltamisalaan kuuluvat esimerkiksi ulkona tilapäisissä teltoissa järjestettävät uskonnolliset tapahtumat ja uskonnollisten yhdyskuntien järjestämät 3 momentissa tarkoitettut yleisötilaisuudet. Tilaisuuksia, joihin lakia ei sovelleta, ovat perustelujen mukaan jumalanpalvelukset, messut, vesperit, ristisaatot ja muut näihin rinnastettavat tilaisuudet, joita yleensä säännellään yhdyskunnan sisäisissä normeissa.

Valiokunta pitää esityksen tarkoitusta hyväksyttävänä. Ehdotettua 4 momenttia tulee kuitenkin poikkeussäännöksenä tulkita suppeasti. Lähtökohtana siten esimerkiksi on, että ulkona järjestettävät uskonnolliset tapahtumat kuuluvat lain soveltamisalan piiriin. Tästä ei kuitenkaan sellaisenaan seuraa, että esimerkiksi yleensä urheiluhalleissa tai muissa sisätiloissa järjestettävät uskonnolliset suur tapahtumat jäävät lain ulkopuolelle. Valiokunnan käsityksen mukaan lain soveltamisalan ulkopuolella ovat vain sellaiset uskonnollisten yhdyskuntien julkista uskonnonharjoitusta varten järjestämät tilaisuudet, jotka järjestetään yhdyskunnan omissa uskonnonharjoitukseen tavanomaisesti käytetyissä tiloissa tai niitä vastaavissa tiloissa.

Valiokunta on pannut merkille, että poikkeussäännöksessä käytetään kriteerinä sitä, onko kysymys uskonnollisen yhdyskunnan perinteisestä tilaisuudesta. Koska lain soveltamisalan ulkopuolelle ovat tarkoitettut jäämään lähinnä sellaiset tilaisuudet, joita yleensä säännellään yhdyskunnan sisäisissä normeissa, on rajanveto valiokunnan mielestä asianmukaisempaa kytkeä siihen, että tilaisuus on uskonnolliselle yhdyskunnalle tunnusomainen.

Pykälän 4 momentin sanontaa on muutettu edellä mainittujen seikkojen vuoksi.

3 §. *Tilaisuuden järjestämisen yleiset periaatteet.* Pykälän 2 momentti sisältää syrjäntäkiellon, joka vastaa pääosin hallitusmuodon 5 §:n 2 momenttia ja rikoslain 11 luvun 9 §:ää.

Valiokunta ei pidä asianmukaisena sijoittaa erityislainsäädäntöön syrjäntäkieltosäännöksiä, jotka joiltain osin poikkeavat mainituista, soveltamismerkitykseltään yleisistä perussäännöksistä. Erityissäännöksissä riittää syrjäntäkieltoperiaatteen yleisluonteinen ilmaiseminen. Tässä tarkoituksessa valiokunta on muuttanut momenttia yleispiirteistämällä sen sanontaa.

4 §. *Turvaamis- ja edistämisvelvollisuus.* Pykälän mukainen perusoikeuteen liittyvä velvoite kohdistuu sanamuodon mukaan valtioon. Hallitusmuodon 16 a §:n 1 momentin takia on johdonmukaista, että velvoitteen kohteena on julkinen valta. Valiokunta on muuttanut pykälän sanontaa tällä tavoin.

8 §. *Ilmoituksen sisältö.* Hallintovaliokunta on ehdottanut pykälään lisättäväksi yleisötilaisuuksia koskevan 14 §:n 3 momentin kaltaisen säännöksen, jonka nojalla poliisi voisi vaatia tarvittaessa selvityksiä myös muista kuin 1 momentissa luetelluista yleisen kokouksen järjestämiseen liittyvistä seikoista. Yleisten kokousten järjestäminen ei kuitenkaan yleensä edellytä samankaltaisia ennakkotoimia kuin yleisötilaisuuksien järjestäminen, minkä vuoksi yleisen kokouksen järjestäjän selvitysvelvollisuuden laajentaminen ei ole aiheellista. Sen laajentaminen ei olisi myöskään hallitusmuodon 10 a §:n 1 momentin hengen mukaista.

9 §. *Yleiset kokouspaikat.* Pykälän mukaan yleisen paikan omistaja voi erinäisistä syistä rajoittaa paikan käyttämistä kokoustarkoitukseen. Valiokunnan käsityksen mukaan tämän mahdollisuuden käyttäminen jää käytännössä vähäiseksi, kun otetaan huomioon 4 §:n säännökset ja se, että tällaiset paikat omistaa yleensä kunta tai valtio.

10 §. *Kokouspaikkaa koskevat rajoitukset.* Poliisi voi pykälän 2 momentin nojalla osoittaa kokouksen siirrettäväksi toiseen, kokouksen tar-

koituksen kannalta sopivaan paikkaan. Kokouksen siirtämisvaltuuden käyttöä harkittaessa tulee valiokunnan mielestä ottaa asianmukaisesti huomioon se, että kokouksen järjestäminen juuri määrättyssä paikassa tietynä aikana voi olla kokoontumisen tarkoituksen oleellinen osa ja että kokouksen siirtäminen toisaalle voi heikentää tällöin merkittävästi kokoontujien ilmaisemien mielipiteiden tehoa ja painoarvoa.

Kokouksen siirtämisperusteet on mainittu yksityiskohtaisesti momentissa. Säännöksen avulla suojaa annetaan ihmisille — sekä osanottajille että sivullisille — ja ympäristölle sekä omaisuudelle ja liikenteelle samoin kuin kansainväliseen kokoukseen kuuluvalle tilaisuudelle. Kokouksen siirtäminen voi tulla kysymykseen muun muassa siitä syystä, että sen järjestäminen ilmoitetussa paikassa häiritsisi kohtuuttomasti sivullisia. Esityksen perustelujen mukaan häiriö, joka suuntautuu kotirauhaan, työntekoon tai elinkeinon harjoittamiseen, voi osoittautua tarkoitettulla tavalla kohtuuttomaksi, jos se objektiivisin perustein ylittää kohtuuden rajat. Arvioinnissa on merkitystä muun muassa häiriön jatkuvuudella tai säännöllisyydellä.

Valiokunta huomauttaa, että jonkin kokoontumisen tarkoituksena saattaa olla nimenomaan mielipiteiden ilmaiseminen muun muassa tietyn elinkeinon harjoittamisesta. Tällaisessa tapauksessa esimerkiksi jonkin liikehuoneiston luona kokoontumisesta elinkeinon harjoittamiselle aiheutuvan häiriön kohtuuttomuutta tulee arvioida tavanomaista korkeamman mittapuun mukaan.

Valiokunta tähdentää, että kokoontumisvapauden käyttämisen turvaamiseen (19 §) kuuluu edellä esitetyn kaltaisten tulkintanäkökohtien huomioon ottaminen.

Hallintovaliokunnan lausunnosta näkyy käsitys, että poliisi voisi lain 20 §:n nojalla antaa mielenosoituskulkueen, esimerkiksi traktorimarssin järjestäjälle ohjeita ja määräyksiä liikenteen sujumuuden turvaamiseksi. Näin ei kuitenkaan ole, sillä poliisin toimivalta antaa ulkona yleisellä paikalla olevaa kokouspaikkaa ja kulkueen reittiä koskevia määräyksiä perustuu yksinomaan 10 §:ään, joka on esityksessä tar-

koitettu tyhjentäväksi säännökseksi. Sitä vastoin sisätiloissa järjestettävien yleisten kokousten kokouspaikasta poliisi voi antaa määräyksiä lain 20 §:n perusteella. Poliisin oikeus mielenosoituskulkueen reitin muuttamiseen perustuu 10 §:n 3 momenttiin, johon sisältyvät perusteet ovat joustavampia kuin 2 momentissa.

12 §. Yleisötilaisuuden järjestämisoikeus. Hallintovaliokunnan lausunnossaan esittämään yhtyen perustuslakivaliokunta pitää asianmukaisena säilyttää nykyisenlainen kieltö yleisötilaisuuksien järjestämisestä eräinä kirkollisina juhlapäivinä. Tästä syystä pykälään on lisätty uusi 2 momentti, jonka sisältö vastaa julkisista huvitilaisuuksista annetun lain 5 §:n 1 momenttia ja 6 §:ää. Uuteen momenttiin sisältyvän poikkeuslupamahdollisuuden takia on aiheellista korostaa lupakäytännön yhdenmukaisuuden tärkeyttä maan eri osissa. Yhdenmukaisuuden edistämiseksi sisäasiainministeriö voi antaa yleisohjeet poikkeuslupien myöntämisperusteista. — Valiokunta on samalla muuttanut pykälän otsikkoa.

14 §. Ilmoitus. Hallintovaliokunta on lausunnossaan ehdottanut, että yleisötilaisuuden järjestämisestä on tehtävä ilmoitus poliisille vähintään viisi vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Esityksen mukaan yleisötilaisuudesta on ilmoitettava vähintään kolme vuorokautta ennen sen alkamista.

Hallituksen esityksessä yleisötilaisuuksia koskeva ilmoitusvelvollisuus kaventuu huomattavasti nykyiseen lupa- ja ilmoitusmenettelyyn verrattuna. Siksi vain sellaisista tilaisuuksista, joiden järjestäminen edellyttää toimenpiteitä esimerkiksi järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tulee ilmoittaa poliisille. Tämän vuoksi voidaan pitää perusteltuna myös pitempää määräaika kuin esityksessä ehdotettua kolme vuorokautta. Määräajan pidentäminen ei vaikeuttaisi sellaisten tilaisuuksien järjestämistä, jotka ovat muutoinkin ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolella. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien tilaisuuksien järjestäjät ovat lisäksi oletettavasti yhteydessä poliisiin jo huomattavasti aiemmin kuin kolme vuorokautta ennen

tilaisuutta. Perustuslakivaliokunta pitää hallintovaliokunnan ehdottamaa viiden vuorokauden määräaika kohtuullisena sekä järjestäjän että poliisin kannalta ja on muuttanut 1 momenttia tällä tavoin.

Hallintovaliokunta on ehdottanut myös, että poliisi veloitetaan pykälässä toimittamaan ilmoitus välittömästi kunnan pelastusviranomaiselle, jonka on asiantuntemuksensa perusteella annettava poliisille tarvittaessa lausunto yleisötilaisuuden vaaroista pelastustoimen näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan tällainen viranomaisten keskinäinen ilmoitus- ja lausuntomenettely on asia, josta ei ole tarpeen säätää lain tasolla.

15 §. Yleisötilaisuuden kieltäminen. Hallintovaliokunnan käsityksen mukaan pykälän 3 kohdan ilmaisu terveyden vaarasta ja omaisuusvahingosta ei ole riittävä, sillä pelastustoimen kannalta on olennaista, aiheutuuko yleisötilaisuudesta onnettomuuden vaaraa. Tämän johdosta on huomattava, että mahdollisuus kieltää yleisötilaisuuden järjestäminen ilmeisen onnettomuuden vaaran perusteella sisältyy jo 2 kohtaan.

21 §. Yleisen kokouksen keskeyttäminen ja päättäminen. Pykälän 2 momentin perusteluissa (s. 33/II) mainitaan, että esimerkiksi kokousilmoituksen puutteellisuus ei merkitse säännöksessä tarkoitettua olennaista lainvastaisuutta eikä siten sellaisenaan oikeuta poliisia keskeyttämään tai päättämään yleistä kokousta. Valiokunta yhtyy tähän käsitykseen ja katsoo lisäksi, ettei ilmoituksen puuttuminenkaan sinänsä luo tuollaista oikeutta.

23 §. Kielletyt esineet ja aineet. Hallituksen esityksessä pykälän 3 momentin mukaan järjestäjällä ja poliisilla on oikeus kieltää päihdyttävien aineiden hallussapito yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Hallintovaliokunta on esittänyt säännöksen muuttamista yksiselitteiseksi näiden aineiden hallussapidon kielloksi. Perustuslakivaliokunnan mielestä kaikkia tilai-

suuksia koskevalle ehdottomalle kiellolle ei ole riittäviä perusteita. Valiokunta on kuitenkin poistanut asiallisesti tarpeettomana momentin alkuosan tarkoitukseensa.

Pykälän 4 momentin perusteella järjestäjä ja poliisi voivat tilaisuuskohtaisesti määrätä järjestyksenvalvojan tarkastamaan osanottajien mukana olevat tavarat. Erikseen ehdotetun järjestyksenvalvoja koskevan lain 8 §:n mukaan järjestyksenvalvoja voi lisäksi tehdä henkilöntarkastuksen metallinilmaisimella tai muulla vastaavalla teknisellä laitteella. Kuten hallintovaliokunta on huomauttanut, kumpikaan lakiehdotus ei oikeuta tekemään tilaisuuskohtaisesti kaikille osanottajille pakkokeinolain (450/1987) 9 §:n tarkoittamaan henkilöntarkastukseen rinnastettavaa tarkastusta, jossa henkilö tarkastetaan sen tutkimiseksi, mitä hänellä on vaatteissaan tai muutoin yllään.

Nykyisin muun muassa eräissä konserteissa ja urheilutapahtumissa noudatetaan käytäntöä, jossa tavaratarkastuksen lisäksi myös tilaisuuden osanottajat tarkastetaan vaatteiden päältä tunnistelemalla. Kansainväliset urheilujärjestöt tai tilaisuuksissa esiintyvät taiteilijat saattavat edellyttää järjestäjältä tällaisen tarkastuksen tekemistä. Nykyisen tarkastuskäytännön voidaan katsoa perustuvan sopimuksenvaraiseen järjestykseen eikä sillä ole lainsäädännön tukea.

Valiokunnan käsityksen mukaan tällaisesta tarkastusoikeudesta on välttämättä säädettävä lain tasolla. Tätä edellyttää hallitusmuodon 6 §:n 3 momentti, jonka mukaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta. Asiasta on perusteltua säätää kokoontumislaissa eikä järjestyksenvalvoista annettavassa laissa, sillä kysymys on vain yleisissä kokouksissa tai yleisötilaisuuksissa tietyn edellytyksin järjestettävästä tarkastuksesta eikä järjestyksenvalvojan kaikkia toimialueita kattavasta tarkastusoikeudesta. Valiokunta on muuttanut pykälän 4 momenttia näistä syistä.

Tämän muutoksen takia on syytä tarkistaa järjestyksenvalvoja koskevan lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentin viimeistä virkettä.

24 §. Kokousvälineiden ja rakennelmien poistaminen. Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden järjestäjä on, kuten esityksen perusteluissa todetaan, vastuussa järjestämipaikan roskaantumisesta jätelain 20 §:n nojalla. Sen mukaan järjestäjä on velvollinen puhdistamaan roskaantuneen alueen. Valiokunta pitää kokoontumislain informatiivisuuden lisäämiseksi tarpeellisenä ottaa tähän pykälään viittaus jätelakiin. Valiokunta on samalla täydentänyt pykälän otsikkoa.

3. lakiehdotus

Valiokunta on muuttanut 3 §:n sanontaa sen muutoksen johdosta, joka on tehty 1. lakiehdotuksen 2 §:n 4 momenttiin.

Säättämisyjärjestys

Lakiehdotukset voidaan hallituksen esityksen mukaisina käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä. Valiokunta toteaa erikseen 1. lakiehdotuksen 20 §:n johdosta antaneensa merkitystä sille seikalle, että poliisin määräyksenantovalta koskee ainoastaan yksittäisen yleisen kokouksen tai yleisötilaisuuden järjestämistä ja on siksi alaltaan riittävän rajallinen. Tämän kannalta oleellista lisäksi on, että kokouspaikkaa koskevat rajoitukset määräytyvät ensisijaisesti 10 §:n mukaan ja kokouksen

keskeyttämisen ja päättämisen perusteet 21 §:n mukaan.

Valiokunnan 1. lakiehdotuksen 23 §:n 4 momenttiin lisäämään kaikkia osanottajia koskevan tilaisuuskohtaisen tarkastusoikeuden taustalla oleva painava yhteiskunnallinen tarve perustuu viime kädessä hallitusmuodon 6 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen turvallisuuteen, joka on taattava myös näihin tilaisuuksiin osallistuville yksilöille. Tarkastusoikeuden henkilökohtaiseen koskemattomuuteen merkitsemän puuttumisen kannalta oleellista on, että kyseisiin tilaisuuksiin osallistutaan vapaaehtoisesti ja että tarkastusoikeuden käyttäminen tiedetään etukäteen. Näistä syistä säännös on sopuosoinnussa hallitusmuodon 6 §:n 3 momentin vaatimusten kanssa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Kokoontumislaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku
Yleiset säännökset
1 §
(Kuten HE)

2 §
Soveltamisala
(1—3 mom. kuten HE)
Tätä lakia ei sovelleta julkisyhteisöjen järjestämiin virallisiin tilaisuuksiin eikä uskonnollisten yhdyskuntien tunnusomaiseen toimintaan kuuluviin tilaisuuksiin, jotka järjestetään jul-

kista uskonnonharjoitusta varten *yhdyskunnan omissa tai niitä vastaavissa tiloissa* .

3 §

Tilaisuuden järjestämisen yleiset periaatteet

(1 mom. kuten HE)

Ketään ei saa yleistä kokousta tai yleisötilaisuutta järjestettäessä asettaa ilman hyväksyntää syytä eri asemaan (*poist.*) henkilöön liittyvän syyn perusteella.

4 §

Turvaamis- ja edistämismittaus

Julkisen vallan on edistettävä kokoontumisvapauden käyttämistä turvaamalla oikeus kokoontua ilman ulkopuolista häiriötä ja luomalla edellytyksiä yleisten kokousten järjestämiselle.

2 luku

Yleiset kokoukset

5—11 §
(Kuten HE)

3 luku

Yleisötilaisuudet

12 §

Yleisötilaisuuden järjestäminen

(1 mom. kuten HE)

Yleisötilaisuutta ei saa järjestää pitkäperjantain, ensimmäisen pääsiäispäivän eikä ensimmäisen joulupäivän aattoillasta kello 18 alkaen kahdenkymmenenneljän tunnin aikana, ellei poliisi hakemuksesta myönnä tähän lupaa. (Uusi)

13 §
(Kuten HE)

14 §

Ilmoitus

Järjestäjän on tehtävä yleisötilaisuuden järjestämisestä kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisille vähintään *viisi* vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista. Poliisi voi hyväksyä myöhemmin tehdyn ilmoituksen, jos tilaisuuden järjestämisestä ei aiheudu haittaa yleiselle järjestykselle eikä määräajan laiminlyönti vaikeuta kohtuuttomasti poliisille lain mukaan kuuluvien tehtävien täyttämistä.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

15 ja 16 §
(Kuten HE)

4 luku

Järjestyksenpito

17—22 §
(Kuten HE)

23 §

Kielletyt esineet ja aineet

(1—2 mom. kuten HE)

(*Poist.*) Järjestäjällä ja poliisilla on oikeus kieltää päihdyttävien aineiden hallussapito yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa.

Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi järjestäjällä ja poliisilla on myös oikeus määrätä järjestyksenvalvoja tarkastamaan *tilaisuuden osanottajat ja näiden* mukana olevat tavarat, jos *tämä on tarpeen* tilaisuuden *erityisluonte*en vuoksi tai on perusteltua aihetta epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan 1 momentissa tai 3 momentin nojalla kiellettyjä esineitä tai aineita. Järjestyksenvalvojan tekevästä tarkastuksesta säädetään järjestyksenvalvojista annetussa laissa.

24 §

*Kokousvälineiden ja rakennelmien poistaminen
sekä alueen puhdistaminen*

Yleisen kokouksen ja yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava siitä, että kokousvälineet ja tilaisuudessa käytetyt rakennelmat poistetaan tilaisuuden päätyttyä ilman aiheetonta viivytystä, jollei paikan omistajan tai haltijan kanssa ole toisin sovittu. *Roskaantuneen paikan puhdistamisesta noudatetaan, mitä jätelaissa (1072/1993) säädetään .*

5 luku

Seuraamukset

25—27 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

28 ja 29 §
(Kuten HE)

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

30 ja 31 §
(Kuten HE)

3.

Laki

uskonnonvapauslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä marraskuuta 1922 annetun uskonnonvapauslain (267/1922) 3 § seuraavasti:

3 §

Julkista uskonnonharjoitusta varten järjestettäviin tilaisuuksiin sovelletaan kokoontumislain (/199) säännöksiä yleisestä kokouksesta, jollei tilaisuus kuulu uskonnollisen yhdyskunnan tunnusomaiseen toimintaan ja sitä järjestetä

julkista uskonnonharjoitusta varten yhdyskunnan omissa tai niitä vastaavissa tiloissa.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Ville Itälä /kok
vpj. Johannes Koskinen /sd
jäsen. Esko Helle /vas
Gunnar Jansson /r
Juha Korkea-aho /kesk
Valto Koski /sd
Heikki Koskinen /kok
Jorma Kukkonen /sd

Osmo Kurola /kok
Jukka Mikkola /sd
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /va-r
Maija-Liisa Veteläinen /kesk
vjäs. Juhani Alaranta /kesk
Jouko Jääskeläinen /skl.